

A mitja tarda, quan la conversa decaigué, un dels dos amics va alçar-se de la butaca i resseguí tota la cambra lentament, contemplant els mobles i els objectes, amb una curiositat que no podia impedir cap norma social.

-Tens una casa bonica-.digué.

L'altre va somriure, afalagat. L'acompanyava amb la mirada, esperant el moment en que, després de descobrir la vitrina, se sentiria intrigat pel seu contingut. El visitant s'aturà efectivament enfront del petit aparador i va dedicar una ~~llarga~~ llarga atenció al que guardava. Finalment, preguntà mig en broma:

-Les tres claus són per tancar el pany del llibre? Em semblen masses i ~~divertides~~ d'una mida exagerada, a no ésser que el "Diari d'Elena C." tingui un interès excepcional. Correspon a algun membre de la teva família?

-Et contestaré amb el mateix ordre - va dir l'amic fingint una divertida gravetat -: Les claus, com tu mateix pots apreciar, no pertanyen al llibre, però s'hi relacionen d'una manera molt directa. El diari, en un cert aspecte, té un interès excepcional. I Elena C. no és cap dama de la família, però està fortament vinculada als records del meu pare, i no pas en el sentit que tu et voldràs imaginar de seguida.

I, dirigint-se cap a la vitrina, afegí:

-No et pensis que es tracta d'un diari banal de senyoreta. Mira.

Agafà el llibre i l'obrí pel punt que assenyalava una cinta de seda groga. Una lletra menuda, d'educació conventual, omplia una petita part de la pàgina, deixant grans marges blancs: ~~l'edició~~ " 4 de febrer del 1902. Avui he obert l'armari. Oh, és horrible! Com parteixe un secret que no voldria haver descobert mai. Cerco ~~agura~~ ^(endebedes) les paraules per a explicar-he; la meva ploma s'asseca en intentar descriure el que han contemplat els meus ulls. Renuncio a fer-he ara, i em sembla que mai no em serà possible".

-Què et sembla?

-Quin estil! M'hauràs de deixar llegir tot el diari.

-La resta no t'interessaria. Està plena d'una afectació insuportable. Però més endavant retorna el te misteriós.

Passà uns quants fulls i va assenyalar les següents ratlles: "20 de febrer del 1902. Així contenia realment alguna cosa! Però com és possible que je ne ho ^{he} pogués veure? Es ~~trata~~ tracta d'un doble fons que, fins ara, ne ha descobert la policia? M'he comportat estúpida. Avui l'han detingut, i tethom ~~veure~~ veure que em veuré compromesa en la investigació. Les meves amigues, a desgrat de l'aire compungit que adopten davant meu, em tenen una enveja terrible".

-I ne ^{he} hives més?

-No.

-I les claus?

-Les claus i el diari serviren al meu pare en un procés que, al seu temps, va donar-li una gran notorietat. Algú va pagar un preu molt car per un crim del qual se l'acusava.

-Explica-m'ho.

-No te'n puc dir gairebé res. El meu pare no volia referir-s'hi mai. Moltes vegades, em feia l'efecte que conservava dubtes prou importants per a tenir-lo inquiet. Imagina't la importància que tot això deu haver tingut en una determinada època de la meua infantesa. Veus? Hi ha dues claus d'or i una de ferro. Una de les d'or es l'original, i les altres són còpies.

-Com ho saps?

-Feren setmeses a peritatge i sembla que això, almenys, quedà ben clar. El meu pare tallava totes les preguntes que li fèiem i de vegades fins reaccionava amb violència, cosa realment ~~xxxx~~ extraordinària tenint en compte el seu caràcter apacible. Però jo insistia, a desgrat dels renys, sense treure'n res. En una ocasió, el pare tingué un impuls que em deixà sorpres. Va agafar-me pel braç, em portà davant de la vitrina i ~~siguex~~ digué, com si parlés més per ell mateix que no pas per mi: "La clau de ferro podria explicar tot el misteri. En tinc el pressentiment des del primer dia. Però també intueixo que mai ningú no en sabrà res". Va dir aquestes paraules amb un to profètic. Pocs dies després morí -tu ja saps en quines circumstàncies- i des d'aleshores he estat convençut que es tractava d'una profecia de debò.

-Tot això no es just. Si no esteu en condicions de satisfer-la, no haurieu de desvetllar la curiositat dels visitants amb l'exhibició de la vitrina. Tranquil com estava, ara tindrà la recança de desconèixer un drama que no m'afecta i que està quaranta cinc anys

lluny de nosaltres.

Els dos amics s'assegueren novament i la cordialitat no impedí que un posat pensatiu els acompanyés durant tot el curs de la ~~xm~~ vetllada.

Però qui ens ^{priva} ~~impedia~~ a nosaltres de saber-ne alguna cosa més?

Va començar en una petita ciutat burgesa, en els bons costums no deixaven lloc a la murmuració i en la qual una plàcida manera de viure feia que no hi passés res d'extraordinari.

Un ciutadà ~~insignificant~~ insignificant, a qui una regular fortuna posava a cobert de les preocupacions materials, experimentà el desvetllament d'una ambició que l'impulsava a significar-se, i es va inventar un artifici amb el qual, al principi, reeixí. Coneixedor de la necessitat de crear-se un clima de misteri, feia veure que sabia moltes més coses de les que podia dir i quan aconseguia tenir en suspens els seus interlocutors, abaixava lentament la mà que s'havia posat damunt del pit i la deixava relliscar per l'armilla florejada, fins a trobar la cadena que portava suspesa entre dues butxaques. Hi entertelligava l'índex, mostrava d'una manera discreta la clau d'or penjada en una de les bales i movia el dit, donant-li pendoleig.

Esperava. De vegades, la conversa encara donava uns quants toms, ~~però~~ però sempre hi havia algú que acabava per preguntar:

-I aquesta clau d'or?

Universitat Autònoma de Barcelona
 Biblioteca d'Humanitats

Llavors, feia veure que una esgarrifança l'estremia. Deixa-
 va anar la cadena bruscament i amb la mateixa mà, avançant-la com si
 volgués aturar alguna cosa, ~~se~~ imposava silenci amb un gest i deia:

-Això no, per favor! Tots tenim un íntim capteni-
 ment pel qual demanem la discreció dels altres.

I la clau i les paraules li anaven donant un prestigi que li
 servia per prosperar.

Va crear-se una tècnica d'assemblea, de comitè i de consell.
 Insinuava solucions segures que el pes d'un jurament li privava de re-
 velar i, abans de les votacions, sol·licitava un torn i es lliurava a un
 petit joc: havia després la cadena dels traus que la subjectaven i la
 premia fortament dins el puny clos, deixant sortir la clau per entre els
 dits. Dret enmig d'una reunió de gent asseguda, girava al voltant d'un
 eix invisible i mostrant ~~la~~ la mà tancada pronunciava un discurs inco-
 herent, demanant al final que la intel·ligència dels oients procurés
 l'esforç de llegir o entendre entre paraules allò que la discreció ~~li~~
 (no li deixava) ~~privava~~ de dir clarament. Sempre hi havia algú que traduïa en idees
 i projectes elevats les seves frases sense connexió.

Després, aclaparat per ~~la~~ la tensió esmerçada,
 s'alçava els faldons de la levita i s'asseia, mig cloent els ulls mentre
 tornava la cadena al seu lloc, fingint que el trenar i destrenar dels
 dits i les anelles era un esplai inconscient dels nervis.

Gairebé sempre sortia elegit. ~~Presidia~~ Tenia càrrecs
 municipals, presidia juntes de tota mena i com que era l'únic ciutadà ~~en~~

~~avertia~~ amb una llegenda, tenia fama d'esser el més interessant.

Vivia en un petit palau reocó, estucat de color de rosa, amb cares d'àngel de pedra i espires i tirabuixens florals, alternant amb paneres i capitells insolentment inútils. En el jardí, al peu dels graons que portaven a l'entrada de la casa, hi havia la figura d'un gos de bronze, amb les orelles dretes i la rigidesa d'una vigilància metalmèlica.

Quan algú s'interessava per la figura, ell tenia la vanitat de l'amo que parla de singularitats de raça canina i d'antecessors il·lustres, i amb el bastó assenyalava les lletres en relleu del pedestal: "Fonderia del Pignone. Firenze".

La casa tenia dependències per a tots els usos i necessitats. Però la més important era aquella que contenia l'armari isabel·lí, ^{el} que obria la clau d'or.

En ~~exhibir-se~~ col·locar-lo allí, va cridar tot el servei i digué:

-Sabeu que teniu la meua confiança, el sòlid ben pensar de les persones rectes. Us deixo fer i desfer segons la feina de cadascú i teniu claus que obren tots els panys. Mai no us he preguntat perquè entreu o sortiu d'una peça, ni quina pels amagada us porta a regirar calaixes. Però des d'avui us prohibeix una cosa: ningú no s'acostarà a aquest armari, ni tan sols amb el pretext de precurar neteges de conjunt. Manteneu-lo tot en ben estat, que la brillantor de les fustes de preu, de l'argent i del mosaic ~~divulguin~~ la benestança d'aquesta llar; expliquin

escombreu, fregueu i passeu el drap per tota cosa, però que ningú no s'acosti a aquest armari! Que la vostra sol·licitud allargui la vida dels objectes, que tot presenti la cara de la polidesa, encara que aquesta cura faci més visible l'abandonament en que tindrem l'armari! Només jo tinc la clau que pot obrir-lo (els la va mostrar). Si algú intentava forçar-lo, els meus bons sentiments es convertirien en maldat i no ~~pararia~~ ^{pararia} fins que pogués prendre'm venjança. Ara, dediqueu-vos a i la vostra obligació i recordeu sempre les meves ordres.

Així va néixer la llegenda. Els criats la divulgaren i ~~l'altra~~ ^{l'altra} gent prengué al seu càrrec la feina de fer-la més completa.

A la ciutat hi havia homes il·lustres per la seva sang, a qui tothom respectava. N'hi havia d'altres que pel seu talent i els seus estudis, o bé per la seva riquesa, o per haver treballat en qualsevol aspecte que servia l'interès col·lectiu, rebien honors i consideracions. Però només ell tenia un armari prohibit i una clau d'or per a obrir-lo.

Moltes imaginacions havien treballat per donar una explicació a les coses que ell suggeria. Les persones poc amigues ^{d'esforçar-se} ~~de realitzar~~ ^{esforços} ~~mentals~~, li atribuïen una fortuna gelosament guardada, però el xec amb la lògica més elemental les desarmava. D'altres, s'inclinaven a creure en l'existència d'uns documents que no podien veure la llum pública, sense explicar per quines raons. Però, com en el cas dels diners ¿quin sentit tindria substituir la caixa forta per l'armari?

Circulava també la versió d'un amor infortunat, i el moble guardaria, aleshores, les seves relíquies: cartes i presents sentimentals,

~~miniatures~~ miniatures amb retrats, qui sap quines flors premsades i, pot ser, retalls de roba amb poder evocador. Els qui n'eren partidaris, aplicaven llur enginy en relacionar la figura poc galant del ~~protagonist~~ protagonista amb una història romàntica.

Un petit cercle s'inclinava a creure que l'armari contenia un cadàver, embalsamat hàbilment, i que passarien anys abans ^(que) no es ~~poder~~ pogués saber a qui pertanyia. I els més subtils deien que tot ~~hi~~ allò amagava una vergonya, sense que ni ells mateixos regatejessin el prestigi que significava guardar-la sota clau d'or.

I ell, el detentador del misteri, coneixia totes les ~~in~~ interpretacions i flotava en la fama que li creaven, mantenint-se a flor d'una situació envejada.

No podia evitar ~~de~~ prendre partit, ell mateix i ben a soles, per alguna de les explicacions i les alternava: de vegades, se sentia posseïdor d'un secret de sang vessada i mentre li durava aquesta visió íntima, es captenia d'una manera embrívola, passant-se sovint la mà pel front, mentre premia els llavis. En una ocasió, ^{vivint} ~~mantenia~~ el paper, va deixar sense esma un grup d'amics amb el següent sol·l^{le} loqui:

-Per feble que sigui el lligam entre la vida i la mort, només Déu el pot desfer. Només Déu! Qui s'atreveixi a prendre amb les seves mans aquesta prerrogativa divina, coneixerà el pes d'una maledicció terrible...

I acotà el cap, sense aguantar la mirada de ningú per molta estona.

Altres vegades, s'inclinava pels qui ~~creien~~ ^{noten} en documents amagats, i actuava com si els donés la raó. Prenia un posat absent i deia, per exemple: "Quin poder el de la paraula escrita! Quantes ^{ratlles} ~~paraules~~ de tinta vella sobre paper grec canviarien ~~els~~ el curs de les coses si algú les divulgava. La responsabilitat de qui tingui al seu arbitri guardar-les secretes o fer-les conèixer és una trista herència."

Hi havia èpoques en que la seva manera de fer ~~desorientava~~ desorientava i l'armari es veia revestit d'una importància mítica. Semblava que contingués alhora les relíquies d'un amor, el cadàver, els documents d'interès públic i els diners.

Però com que les seves facultats d'apassionament eren escasses i no podien dispersar-se, el fet de concentrar-les en un sol objectiu van acabar per dominar-le. Al voltant de l'armari, en la seva imaginació, s'anava formant un halo que l'allunyava de les coses conegudes.

Sense que pogués endevinar-ne els motius, una por plena de puresa es convertia en el tema central de la seva vida. A les nits, quan la son de tots els objectes inanimats posava ^{mes} silenci a la casa, ell es tapava la cara amb la gira del llençol i veia, talment com si pogués penetrar-la amb la mirada, la fosca de totes les peces, el rostre enemic dels mobles i els ornaments sotjant alguna presa indefinible i al centre de tot, irradiant fosforescència, l'armari amb la gravidesa d'un misteri veritable.

"Es la por perquè sí -es deia-. La por de sempre que ~~acompanya~~ acompanya la nit. La llegenda és una creació teva i pots arreglar-la ara mateix i fer-la clara, per obrir-me l'esperit a l'arribada de la son".

Però la seva fantasia, incapaç d'esmerçar-se en dues activitats contradictòries, s'entossudia a servir-li els elements que podien tenir-lo més inquiet. Li faltava el coratge de cloure els ulls, per la temença que les coses immòbils esperessin el moment en que l'abandonés la voluntat per lliurar-se a terribles abraonaments.

Quan la llum del dia tornava l'aspecte d'habitud a la casa i a tot el que contenia, es feia uns retrets levíssims, perquè l'orgull de saber que la llegenda tenia prou força per obligar-lo a ell mateix, li donava una visió més ^{extensa} ~~ampla~~ de la manera de servir-se'n. A desgrat d'això, la companyia dels criats li era insuficient i d'una manera lenta i no confessada, com si ell mateix volgués donar-se una sorpresa, li vingué la idea de casar-se.

Es va dedicar a una tria en la qual el sentiment amorós no ~~tenia~~ tenia participació i establí un pla d'acord amb la tècnica que li era més familiar. Va elegir una senyoreta benestant, poc sol·licitada, i la demanà d'una manera singular, en el curs d'una entrevista amb la noia i els seus pares.

-Encara no m'he decidit a prendre nou estat -els digué-. Però el dia ~~que~~ que ho faci, la meva esposa ^{entrarà en} ~~prendrà~~ possessió d'un petit imperi. Certes indiscrecions del meu servei, que la bondat m'impedeix de reprimir, fan que sigui conegut el bon parament de casa meva i la liberalitat que tinc en l'administració domèstica. La meva dona ho compartirà tot amb mi, serà mestressa, i ~~res~~ només ~~XXXXXX~~ li prohibiré una cosa: mai no farà cap pregunta respecte l'armari, ni molt menys intentarà obrir-lo. Fins en li sigui possible, ni tan sols s'hi acostarà. Els sem-

La senyoreta accedí, i quan les seves amigues li recordaven en quina mesura el seu promés s'allunyava de tots els ideals que s'havien forjat, ella provocava llur enveja contestant que això era cert, però que tindria oportunitat de saber alguna cosa de l'armati.

Un dia, mentre el marit es dedicava a repassar uns ~~efici~~
~~eficaces~~ oficis, va sentir un crit de milers de puntes, que es va clavar
per tota la casa. S'alça ~~atordit~~ una revolada i la borla del seu casquet
de vellut va quedar-li dansant davant dels ulls.

Els criats corrien portant-li avantatge i en veure de lluny l'armari amb un batent mig obert, els aturà amb la veu: "Que ningú no avanci ni un pas més!"

Salta per damunt del cos i va tancar la porta de l'armari,

sense atrevir-se a mirar l'interior. Introduí la clau d'or al pany i donà dues voltes, insegures pel desconeixement del que guardaven.

Va ajupir-se per assistir la dama, i en fer-ho indicà amb un gest als criats que l'ajudessin. Portaren la senyora a un sofà, i algú va anar a cercar sals aromàtiques.

El marit observà que ella tenia clos el puny dret, ~~ex~~ prement amb força alguna cosa. ^{Li} ~~Li~~ desclogué i retirà una clau d'or com la seva. "Una còpia. -pensa*. Però com pot ésser? Ah, sí! El motlle de cera. L'aprofitament de la intimitat per agafar-me de sorpresa*!"

Quan l'esposa donà mostres de reprendre el domini damunt ~~els~~ ^(els) ~~seus~~ sentits, va fer ballar la clau davant dels seus ulls i li preguntà:

-Què significa això?

~~Oh~~ -Oh, monstre! -cridà ella-. Vull tornar de seguida al costat de la mama!

Vet aquí que això va desconcertar-lo. En múltiples reflexions, havia planejat ^{la captivencol} ~~el descobriment~~ per a totes les situacions que li eren previsibles. Sabia com li seria difícil dominar l'estuper del curiós que, furtivament, comprovés l'absència d'elements misterioses en l'armari, i de quines insinuacions li caldria valdre's per deixar entendre que ^{(l'aparença} ~~la normalitat~~ de normalitat encobria sovint els secrets més impenetrables.

Es retirà a un recó de la sala, i aguantant-se el mentó amb la mà dreta inicià el curs d'unes meditacions, enfront d'un bust de Juli Ce

sar que li sostingué una mirada de marbre sense ninetes, tan absent com la seva. "Així, doncs, -pensà-, deu ser veritat la versió del cadàver ocult. Ni diners, ni documents, ni records no haurien produït un efecte semblant en ésser descoberts. Sóc un home devorat per la meua pròpia llegenda!"

La dama va alçar-se de bursada; es dirigí cap a la seva cambra i en sortí ^(tot seguit) ~~després~~, embolicada amb un xal.

-Demà enviaré a recollir les coses que em pertanyen.

-On vas?

- A casa!

Tingué l'impuls de dir-li que la volia acompanyar, que no podria resistir tot sol la proximitat de l'armari, però ella el deturà ~~expres-~~ sant-li repugnància.

^{Després} ~~Després~~ del cop de porta, els criats es retiraren i ell experimentà la sensació de solitud i desampar davant un enigma tancat entre parets de fusta.

Ni per un moment se li va ocórrer la possibilitat d'obrir el moble i acarar-se d'una manera ardida amb el que contingués. El simple relat d'una desgràcia li allunyava la salut i només de pensar amb l'existència d'un cos mort a casa seva, li venien rodaments de cap i li ^{calia} ~~desamparar~~ recolzar se ² ~~en~~ la taula o cadira que tenia més a prop.

Seguiren uns dies durant els quals ~~una~~ ^{una} nova angoixa el va guanyar. El xoc regular de la seva pulsació arterial es sincronitzava ob-

curament amb un bategar que, al seu albir, s'originava en l'armari i esta-
blia resso per tota la casa. Amb un somriure ~~amarg~~ amarg, evocava la
imatge d'un explorador perdut en la selva, perseguit nit i dia per un
"tam-tam" que li indicava un perill sense assenyalar-li el camí de la fu-
gida.

De bon matí, a la llum del sol, intentava ~~asse-~~ asse-
renar-se donant un caient favorable a les seves reflexions, i es tornava
a dir que ell mateix havia comprat el moble, disposant la seva col·locació,
i que ell mateix, també, era l'autor de l'engany primari al qual devia pres-
tigi. Però el record de la conducta de la seva esposa trencava bruscament
les cogitacions amables, i s'agafava el cap amb les mans: "No, no! -mur-
murava-. El crit i l'esvaniment foren motivats per alguna cosa al marge de
la meua fantasia. He sentit dir que, amb freqüència, l'home ~~en~~ ^{se} atrapa
~~en~~ en els paranyes que estén pels altres, i això és el que m'ha passat a
mi". La curiositat que durant tant temps havia cultivat en els ^{altres} ~~altres~~, ara
la coneixia ell, amb una superior puixança.

Esperava que la seva dona explicaria l'experiència vis-
cuda i que algú animat de bons oficis li faria conèixer el secret.

La mateixa nit de la separació, els pares mostraren una insistència lògi-
ca per saber les causes que l'havien motivada, però ella evità les pregun-

tes amb les següents paraules:

-No diré a ningú el que ha passat. No vull tornar mai més al costat del meu marit, i les persones que de debò m'estimin, des d'ara no faran cap referència al meu casament.

Després, va tancar-se a la seva ~~habitació~~ habitació, s'assegué davant d'un petit escriptori i obrí el calaix on guardava el seu diari. El fullejà amb amorança, rellegí unes quantes ratlles, esborrà alguna cosa i, finalment, va escriure: "L'armari era buit. Fins aquesta tarda no he tingut la còpia de la clau; he esperat un moment favorable, l'he obert i en comprovar que no contenia res, que ~~la~~ única cosa que m'havia impulsat al matrimoni amb un home com ell, era un engany, he fet un crit de ràbia i m'han abandonat els sentits. No diré res a ningú, perquè les meves amigues m'associarien per sempre a una història grotesca. Però mai més no tornaré al costat del meu marit".

Mossegà delicadament el mànec de la ploma, i alçà els ulls en una actitud meditativa. De sobte, li vingué la idea que ~~així seria~~ la intimitat dels diaris sempre acaba per ésser violada (quina gràcia tindria l'escriure'ls, si no fos així? -pensà), i prengué una nova resolució. Tallà la pàgina ran del plec i va cremar-la.

"Avui he obert l'armari -apuntà-. Oh, és horrible! Comparteixo un secret que no voldria haver descobert mai. Cerco ~~les~~ ^(en debades) les paraules per a explicar-ho; la meva ploma s'asseca en intentar descriure el que han contemplat els meus ulls. Renuncio a fer-ho ara, i em sembla que mai no em

serà possible".

Aquesta vegada experimentà una plena satisfacció. Va guardar el diari i estirà els braços per donar benviguda a la son. Es despullà tota somniosa i va ficar-se al llit.

Quinze dies després, l'amor propi li encomanà una preocupació. Per alliberar-se'n, confegí una nota curta, va protegir-la amb un sobre clos i la donà a una serventa de confiança, perquè la lliurés al seu marit.

Els batecs rítmics no havien cessat ni un sol moment. En un intent per evadir-se'n, anava d'una banda a l'altra de la casa cantant amb una veu prima i esverada les tonades que podien fer-li més companyia.

Però quin engany més feble per una obsessió tan important! L'armari era allí, espiant-lo, ~~admirant-lo quan es trobava en les poques més a~~ ^{li} ~~l'armari~~ i la por que feia l'acompanyava per tot arreu. Diverses vegades, seguint una rauxa ocasionada per la desesperació, s'acostava a l'armari disposat a obrir-lo, però li faltava el coratge i es deixava anar en qualsevol seient, amb el cap cot i les mans agafades serrant els dits.

Així va sorprendre'l la criada que li portava la carta. Sentí una breu discussió a la porta, la veu d'algué que insistia a lliurar-li alguna cosa personalment, i al cap d'un instant llegia: ~~les següents ratlles:~~

44

"Vaig sorprendre el vostre secret. Sé que l'armari no conté ~~res~~
cap element misteriós. O millor dit: que no conté res. He sentit la neces-
sitat de dir-vos-ho perquè no especuléssiu al voltant d'una pretesa baja-
neria meva. I a més, perquè us ^{he} de comminar a que ^{mantingueu} ~~aguantau~~ la vostra histò-
ria indefinidament; la meva reputació, en aquest cas, està tan lligada a l'ar-
mari com la vostra, i la veritat m'ompliria de ridícol. Cremeu aquesta carta,
considereu definitiva la nostra separació i prengueu totes les precaucions,
perquè la farsa inventada mantingui l'interès de la gent, com fins ara".

Seguien unes fredes paraules de comiat, però ni les va veure. ~~s'era~~
S'alçà radiant, omplint-se els pulmons amb un gran respir. "Així, doncs, tot
era una cabòria meva!", va exclamar. Esquinçà la carta, d'esma, i va llençar-
la a la llar de foc encesa.

Va passar de l'abatiment més profund a una eufòria que l'abocava a
totes les esperances. Es féu el propòsit d'anar al club de seguida i reveure
els vells amics; donaria pendoleig a la clau d'or i es mostraria més subtil
que mai. S'aproximava l'elecció de nou alcalde i una antiga ambició li revin-
gué.

Es posà l'abric de coll de pell i el barret fort de color cafè.
Abans de sortir, s'aturà davant de l'armari i pensà: "Demà al matí l'obriré,
^(en un gest) ~~amb~~ ^(acte) un ~~acte~~ simbòlic d'allunyament de totes les pors". Va fer-li amb la mà un
gest de manyaguesa i, en acostar-s'hi, trepitjà un bassal de sang. Per l'es-
cletxa inferior del batent de la porta, queien les gotes lentament i la ~~terra~~
taca de terra creixia. Però ell ⁿⁱ ~~no~~ va adonar-se'n.

Deixà petjades vermelles damunt el mosaic del vestibul, i en ~~l'entrada~~ la petita estora de l'entrada. La grava del jardí va netejar-li les soles i en carregar el seu pes sobre la pedra del carrer, amb la passa segura de l'home que fugia d'un malson, ja no el delatava la marca de cap rastre.

Va trobar que feia una nit agradable i s'afirmà en el propòsit d'anar al club amb l'assiduitat d'abans. Però estava escrit que no hi tornaria mai més.